

بيان أحكام الرهن في الإسلام

So Bandingan Ko Manga Kokoman O Kasanda'

al Khutbah 74

Ki: Alim, Hassanor bin Maka Alapa

al Murshid al Am

al Insan Islamic Assembly of the Philippines

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَسَيِّئَاتِ
أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا، وَأَشْهَدُ أَلَّا
إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ
وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَمَنْ اهْتَدَى يَهْدِيهِ إِلَى
يَوْمِ الدِّينِ وَبَعْدُ:.

فَيَا عِبَادَ اللَّهِ يَقُولُ الْحَقُّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ:
وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا.

Innalhamda lillāhi nahmaduhu wa nastaīnuhu wa nastagfiruh, wa na'ūdubillāhi min shurūri anfusinā wa sayyiāti a'mālinā, man yahdihillāhu falā mudhillalahu, wa may yudhlil falan tajida lahu waliyyan murshidā, wa ash'hadu allā ilāha illallāhu wahdahu lā sharīka lahu, wa ash'hadu anna Mohammadan abduhu wa rasūluh, Allāhumma salli wa sallim wa bārik alā Mohammadin sallallāhu alayhi wa salallama wa alā ālihi wa sahabihi wa manihtadā bihad'yihī ilā yawmidd dīn wa ba'du:

Fayā ibādallāhi, Yaqūlul Haqqu Tabāraka wa Ta'ālā fil Qur'ānil Karīm:

Wa ahallallāhul bay'a wa harramar ribā.

So langowan a podipodi a go so samporna' a bantog na rk o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), bantogn tano Skaniyan go mamangni tano ron sa tabang, a go mangni tano Ron sa sapngan Iyan so manga dosa tano, go lomindong tano ko Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) phoon ko manga antiyor o manga ginawa tano, a go so pangararata o manga galbk tano, sa taw a toroon skaniyan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى), na da' a makadadag on, na sa taw a dadagn iyan na di nka dn mitoon sa salingogopa' iyan a phakatoro' on.

- So sanda' ar Rahn ko maana niyan ko basa na so katatap a go so kalalayon, sa miatharo' a mā'un rāhin ماء راهن aya maana niyan na ig a matitinkong a tatap, so

pman so sanda' ko maana niyan ko kitab na so: *Kabagra ko bayadan sa nggolalan sa lawas a tamok a khapakay so kibayadn on odi' na so arga' iyan, aya maana niyan na so kabaloy o lawas a tamok a ibabagr ko bayadan a go iaako ron.*

- So kasanda' na khapakay sa minggolalan ko Qur'ān a go so Sunnah a go so Ijmā':
  - Pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a: *(Amay ka maadn kano sa giikaplayalyag a go da kano makatoon sa panonorat na (bgay kano) sa sanda' a matatangan) (al Baqarah 283).*
  - Go miawafat so Nabī (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a so rabn iyan na misasanda' (piakambowat o al Bukhari a hadith o A'ishah).
  - Go miaopakat so manga ulama ko kakhapakay o kasanda' sii ko giikaplayalayag, a go so kalangkapan a manga ulama na piakay ran ko masa a kapakaiingd.
- So hikmah ko kiapakaya on: Na so kapalihara o manga tamok a go so kalinding iyan ko kadadas.

Go sabnar a inisogo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) so katago'i sa ako ko bayadan sa nggolalan sa kasoratan, sa pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدِينٍ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَاكْتُبُوهُ ﴿٢٨٢﴾

(Hay so miamaratiaya igira mimbaba-yadana' kano sa bayadan sa taalik a mapnto' na soratn iyo skaniyan) (al Baqarah 282), go so katharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a:

وَإِنْ كُنْتُمْ عَلَىٰ سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا فَرِهَانَ مَّقْبُوضَةٍ ﴿٢٨٣﴾

(Amay ka miaadn kano a sii sa giikaplayalayag a go da kano makatoon sa panonorat (na bgay) kano sa sanda' a matatangan) (al Baqarah 283).

Giyanan na pd ko limo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) ko manga oripn iyan, a gii niyan siran nggonana'on ko nganin a adn a kamapiyaan iran on.

- Isasarat ko kapiya o sanda' a katokawi ko dianka' iyan a go so sosen iyan a go so ropaan iyan, a go mabaloy so mbgay sa sanda' a khapakay a makang-giragiray a mamimilik iyan so inisanda' odi' na iidin on so kisandaan on.
- Go khapakay ko taw a kisandaan iyan ko tamok iyan sii ko bayadan o salakaw ron.
- Go isasarat ko tamok a inisanda' a kabaloy niyan a tamok a khapakay so kaphasaa on, ka an maparo so kakowaa on ko arga' o pirak a siandaan.
- Go khapakay so kisoratn ko sanda' sii ko sold o kapasadan, go khapakay a sii ko oriyan o kapasadan, sabap ko katharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a: *(Amay ka miaadn kano a sii sa giikaplayalayag a go da kano makatoon sa panonorat (na bgay) kano sa sanda' a matatangan) (al Baqarah 283). Sa bialoy skaniyan o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a sambi' o kisoratn on, na so kasorat na khaadn ko oriyan ka katankd o kabnar.*

- So sanda' na sii khipatoray ko somianda' ka kagiya so okor na matatago' on a rk o salakaw ron, sa khatankd ko katampar iyan, sa di khipatoray ko katampar o miakasanda' a rk iyan so kabarnkasa on, ka kagiya so okor on na rk iyan a skaniyan bo'.
- Go khapakay a kisandaan iyan ko kipantag iyan sa tamok a kapag'pdaan iyan a go so salakaw ron, ka kagiya khapakay so kaphasaa ko kipantag iyan on ko kaoma o taalik a kambayadi ko bayadan, sa howaan on so bayadan.

Go khapakay so kisandaan ko piphasa a tamok sii ko arga' iyan, ka kagiya so arga' iyan na bayadan a maaako, na so piphasa na milik o miamasa on na khapakay so kisandaan iyan on, sa amay ka miamasa sa walay odi' na trak sa arga' a matataalik odi' na tonay a da pn matangan, na rk iyan so kisandaan on sa taman sa kabayadan on so arga'.

- Go di pnggolalan so kanggiragiray o isa ko dow a mizanda'i (so miakasanda' a go so somianda') sii ko lawas o tamok a isasanda' inonta bo' o nggolalan sa idin o isa on, ka kagiya o nggiragiraya niyan a di katawan o pd iyan na maphakada' iyan on so kabnar iyan, ka kagiya so kanggiragiraya on o somianda' na khabatal iyan so kabnar o miakasanda' ko kambagra niyan sa nkoto a siandaan, na so kanggiragiray o miakasanda' ko inisanda' on na kanggiragiray ko di niyan mamimilik a milik o salakaw ron.
- So pman so kanggona'i ko isasanda' na sii khailay ko kiapagayon iran a dow a, sa amay ka miagayon siran ko kapagapina' on a go so salakaw ron na khapakay, na amay ka da siran pagayon na khatatap a di khaosar sa taman sa mabnkas so sanda'.

Sa khapakay ko somianda' a kanggalbka niyan ko nganin a ipagompiya niyan ko tamok a isasanda', ka datar o kapamakaigi ko pamomolan a go so kapamophogi ko obarobar iyan sa kolpong o mama a obarobar ka an kharik ko kaonga, a go so kapamolongi niyan on ka kagiya giyoto na kamapiyaan o tamok a isasanda'.

- Go so kaphagtho o isasanda' a mitotompok on ka datar o kaoliti ron a go so kaphangndaowa on ko kanggalbk a go so kapagtho' iyan a mabblag on ka datar o kambawata' iyan a go so kaonga niyan a go so kapakakapal o bombol iyan a go so sokatan iyan, na langon oto na khitaalok on a khabaloy a pd iyan a misasanda' a go pphasaan a pd iyan ko kimbayadn on ko bayadan a aakowan on, go datar oto so langowan a miapakambowat iyan a gona ka kakagiya phagonot on, go datar oto opama o adn a miakabinasa on na so bayad o kiabinasa'i ron na khioman ko sanda' ka kagiya sambu' oto o sagintas on a pd on.
- So gasto o sanda' a pd sa pangn'nkn a go so pthathabn iyan amay ka binatang a go so salakaw ron na patoray ko somianda', sabap ko hadith o Ibn al Musayyib a phoon ko Abu Hurayrah a: So Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) na pitharo' iyan a: Di kalkhban so sanda' ko khi rk on a somianda' on, sa rk iyan so laba niyan a go patoray ron so bayad iyan (pianothol o Shafii a go so ad Dar Qutni). Ka kagiya so sanda' na milik o somianda', sa miaadn a paliyogat on so gasto niyan. Go paliyogat ko somianda' so apin o pondowa' a tatago'on on so tamok a isasanda' a go so sokay o pphagipat on, ka palaya oto makasosold a rankom o kanggastowi ron, sa datar oto pn so sokay o taw a pphagipat ko binatang a isasanda'.

- Sa o mabinasa so sabaad ko isasanda' a tamok a go mialamba' so sabagi' on, na so mialamba' on na sanda' ko kalangowan o bayadan, ka kagiya so bayadan na mitataalok ko langowan a pizagintasan o tamok a isasanda', sa o mabinasa so sabagi' on na khatatap so lamba' on a sanda' ko kalangowan o bayadan.
- Sa amay ka bayadan iyan so sabagi' ko bayadan na da' a khapokas a shayi' ko isasanda' on sa taman sa di niyan makowa langon so tamok iyan, sa palaya dn kabayadan o somianda' on.
- Sa anda dn i kaoma o taalik ko kambayadi o somianda' ko bayadan a sasandaan iyan na paliyogat on so kabayadi niyan on sa datar dn o bayadan a da' a sanda' iyan, ka giyoto i kianggolalan o kapasadan iran a dow a kataw, pitharo' o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى) a: (Tomann o siarigan so inisarig on a go kalkn iyan so Allāh a Kadnan iyan) (al Baqarah 283) go (oba ana korangn iyan on a shayi) (al Baqarah 282) na amay ka somanka' ko kabayad na khabaloy a rominikor na sii sankā'i na thgln skaniyan o dato' sa kapakabayad iyan na amay ka somanka' na taronkoon iyan a go taazirn iyan sa taman sa kabayadan iyan so bayadan iyan, odi' na phasaan so sanda' ka an kabayadi ko arga' iyan so bayadan iyan, na amay ka somanka' na so dato' na aya pphasa ko sanda' sa khowaan iyan so bayadan ko arga' iyan na imbgay niyan ko taw a kaootangan o somianda', ka kagiya so tamok a sanda' na iaako sankoto a bayadan, na o adn a malamba ko arga' iyan ko kabayadi ko otang na phakakasoy ko khi rk on ka giyoto na tamok iyan.

Na amay ka adn a mialamba ko bayadan a da kaamplic o arga' o piphasa a sanda' on na so mialamba' na tatap dn a otang o somianda'.

- Go pd ko manga kokoman o sanda' a amay ka skaniyan na binatang a kapnggastowan a go matatangan o miakasanda', na so kitab na piakay niyan a kakhoda'i niyan on a go kapnggastowan iyan amay ka khapakay a gii niyan khodaan a go kapnggatasan iyan a go kapnggastowan iyan amay ka khapakay a nggatasan, sa pitharo' o Nabī (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) a: So likod iyan na pkhodaan ko kapnggastowi ron amay ka misasanda', a go so gatas iyan na khainom sa rakhs a kapnggastowan iyan amay ka misasanda', sa paliyogat ko gii ron khoda' a go pkhowa ko gatas iyan so pagpr iyan (pianothol o al Bukhari a hadith o Abu Hurayrah). Aya maana oto na so gii ron nggona na paliyogat on so gasto niyan, na so mialawan on ko gatas iyan na rk o khi rk sankoto a binatang.

Pitharo' o al Imām Ibn al Qayyim a: Miakatoro' so hadith a go so manga onayan o Shariah sii ko mataan a so binatang a isasanda' na sasakawn ko ginawa niyan sabap ko kabnar o Allāh (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى). Sa rk o makamimilik on so kabnar ko kaarki niyan on, na rk o miakasanda' on so kibabagr on ko tamok iyan, sa amay ka matatangan iyan sa di niyan pkhodaan a go di niyan pnggatasan, na miada' so gona niyan sa da'a bali niyan, na miaadn a aya kaontrol a go so kataks a go so kamapiyaan o somianda' a go so miakasanda' a go so binatang na so kakowaa o miakasanda' ko gona o kakhoda'i ron a go so kanggatasi niyan on sa khasambi'an iyan a nggolalan sa kanggastowi niyan on, sa amay ka makowa o miakasanda' so gona niyan on sa kiasambi'an iyan mambo' a gasto na khaadn roo so kiatimo' a dow a kamapiyaan a go so dow a kabnar... (miapos).

Pitharo' o sabaad ko manga fuqahā a so sanda' na dow a bagi':

So makapagoongaya' sa gasto a go so di makapagoongaya' sa gasto;

Na so makapagoongaya sa gasto na dow a soson:

Soson a paganay: So binatang a kapkhodaan a go kapnggatasan, a miaona so kokoman iyan,

Soson a ika dow a: So binatang a di kapkhodaan a go di kapnggatasan, ka datar o oripn, na giankanan a soson na di khapakay ko miakasanda' o ba niyan nggona'i inonta o idin o khi rk on, sa o idinn iyan on na kapnggastowan iyan a go pnggonaan iyan na khapakay.

So bagi' a ika dow a: So di makapangingindaw sa gasto ka datar o walay a go so pagigimo, na giyankanan a soson na di khapakay ko miakasanda' so kanggona'i niyan on inonta o idin o khi rk on, ogaid na di khapakay so kanggona'i niyan ko sanda' a iaako sa bayadan ka an di khabaloy a otang a miakatonda' sa gona sa khaadn a pd sa riba a haram.

وَأَقُولُ قَوْلِي هَذَا وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ لِي وَلَكُمْ وَلِسَائِرِ الْمُسْلِمِينَ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ فَاسْتَغْفِرُوهُ
إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ.

Wa aqūlu qawlī hādā wa astagfirullāha lī wa lakum wa lisāiril Muslimīn min kulli dambin fastagfirūhu innahu Huwat Tawwābur Rahīm.